

Numerul 17. Oradea-mare 26 aprilie (8 maiu) 1898. Anul XXXIV.

Apare duminica. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2 de an 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Un vis.

*Când în Veneția superbă
Un Doge nou se alegea,
Alesul, un inel de aur
În uida mării asvêrliă.*

*Jură că va iubi-o vecinic:
Iar sinu 'nșelătoarei mări
Săltă spre dulcele ei mire,
Ducându-i faima'n depărtări.*

*Dar viața noastră-i trecătoare .
Odată Dogele muriă,
Și marea, pururea aceeași,
Cun alt stăpân se logodiă.*

*Visam că m'alesesem Doge
Și'n haine scumpe îmbrăcat.
Cun gest solemn, din Bucentaur,
Inelul'n mare-am aruncat.*

*Eră inelul de logodnă
Pe care mi l-a dat 'napoi
Iubita mea, în ziua 'n care
S'a pus o stavilă 'ntre noi.*

*Sfânt martor al iubirei mele,
Frumos, neprețuit inel,
Acum c'o altă 'nșelătoare
Me logodiam din nou, prin el.*

*«Ți-l dau, logodnică iubită,
Strigai nebun, într'un avânt,*

*Ți-l dau ca să me leg cu tine
Cât vom trăi — pân' la mormânt.»*

*Iar marea se mișcă spumoasă,
În valuri mari, cât munții 'nalți,
Mugind: „Eu sunt nemuritoare,
Tu vei pieri ca și ceilalți!»*

*Plecai c'o tristă presimțire . . .
Cârmii spre marele Canal —
Sdrobit, cădui plângând pe scara
Măretului Palat Ducal.*

*Părea că remăsesem singur . . .
Vedeam doar munți de apă 'nalți,
Mugind din val în val ecoul:
«Ca și ceilalți! . . . Ca și ceilalți! . . .»*

*De-odată, un talax aruncă
Pe treapta scării un inel:
M'aplec, me uit la el cu groază
Și me deștept . . . într'un hotel.*

*Purtam în deget tot inelul
Pe care mi l-a dat 'napoi
Iubita mea, în ziua 'n care
S'a pus o stavilă 'ntre noi.*

*Sfânt martor al iubirei mele,
Simbol odată pângărit,
De visul ar fi fost aceea,
Nici marea nu te-ar fi primit !*

Constanța, 1898.

RADU D. ROSETTI.

Auri...

(Urmare.)

El stete un minut gânditor, ca și omul care se luptă cu un gând greu, apoi duse turburat:

— Te joci cu mine. Și faci reu. Eu te iubesc pătimaș. De ce me scoți din minte? Creși că mama dtale s'ar invol să fi a mea?... Nu. Nici n'aș îndrăzni să te cer... Sânt băiatul unui biet cărciumar și mama mea a fost servitoare la unchiul dtale.

— Dar părinții dtale sânt bogați și...

El o intrerupse zimbînd uimit.

— Bogați? cine și-a spus că sânt bogați?

— Așa-i vorbește lumea, așa se crede.

— Nu știu, oftă el trist. Atât știu că am umblat aproape desculț, cu hainele cărpite și am rădat și foame câte odată în cei opt ani de școală cât am stat la Beins... Tatăl meu îmi spune mereu că n'are bani. M'au dat de mic la școală, căci mama voia cu ori-ce preț să iasă din mine „domn”, dar cât am suferit, numai Dumnezeu știe.

Cornelia se uită induișată la el.

— M'am întors aproape străin în mijlocul lor, urmă Petru. Nu știu dacă părinții mei au putut adună ceva din micul lor negoț. Atât știu că tata mi se plânge mereu, de când sânt acasă, că am cheltuit prea mult la Pesta și me sfătuește să las medicina, căci învățătura asta costă prea mulți bani. Averea lor e mică, abia câteva holde de pământ, nu știu cum de lumea îi crede bogați.

Cornelia se adânci în gânduri.

El încă și o privi multă vreme pătrunzător, pătrunzător, pătimaș.

— Ah, dacă s'ar pute, dacă aș ave viitorul asigurat...

Ea tresări și ridică fața spre el.

— Ce ai face atunci?

— Te-aș lua cu mine și te-aș duce de aci departe, într'o lume pe care n'o cunoști încă... Lume, unde nu sânt bogății, nu e nici lux, cu toate acestea e ca raiul de frumoasă.

— Unde?..

— Da, nu știi... Nu înțelegi... Altfel n'ai mai întrebă despre banii tatălui meu.

Cornelia nu respunse. Puse ochii în pământ, foarte turburată.

— Nu me iubești, ved eu, îi duse el. Ești o fată rea. Îți bați joc de mine...

— Nu, nu... îngână ea înecată de suspine.

El o privi lung, mișcat.

— Dar eu te ador, urmă îmblândit. Nu mai trăiesc decât ca să te pot vedé în toate zilele... Și tremur la gândul că odată nu vei mai veni.

— Voi veni mereu.

— Nu făgădui, căci între noi există o piedică pe care n'o putem învinge.

— Dacă nu vrei... șopti ea roșindu-se.

— Ce să vreau? O, dacă ai pute să-mi arăți calea pe care să apuc! Vorbele dtale sânt nedesluite și nu știu ce să fac... Privirile mamei dtale mă înghiață... Nu, ea nu se uită cu ochi buni la mine, ori ce ai crede dtă. Eu sânt slab, sărac, simțitor, și nu pot să dărim prejudecata care știu bine că o are în potriua mea...

Cornelia nu respunse.

— Veși dar că ar fi mai bine să nu ne mai

intelnim, duse el oprindu-se în loc și întindându-i mâna. Nu sântem făcuți unul pentru altul. Mama dtale de sigur are să te mărite după un om bogat, de rang mare, cum și se cuvine!... Dta me vei uită foarte curând, iar eu voi urmă înainte pe calea apucată de mic copil, cale udată cu lacrimi și presărată cu fărîmături de pâne amară... Noapte bună!

Petre Bisorca se inclină rădicând apoi capul cu o mișcare mândră, resemnată.

Cornelia îl privi cu ochii plini de lacrimi, lung și intim. Îi strînse mâna cu energie, apoi se întoarse, o luă înainte și dispărî în desișul dumbrăvii.

— Cât de mult o iubesc! oftă el.

Remase multă vreme în acelaș loc uitându-se lung în urma ei. Ochii lui negri, plini de vâpae, par c'ar fi vrut să străbată frunzișul care-l despărțise de ea, să mai prindă odată privirea aceea caldă și dulce din ochii ei.

VI

Se înserase. Cornelia abia vedea poteca care ducea din dumbravă spre castel, printre plopii înalți ca uriașii din poveste.

Capul îi eră greu, înfierbîntat. Vélul care se punea înaintea minții și a ochilor ei eră des și nu-l putea străbate.

Mergea împedcată, se opriă în loc și iar gândia să se întoarcă la acela pe care îl lăsase fără o vorbă de mângăiere.

Poate n'avea să-l mai vadă nici odată! De ce? De ce l'a lăsat așa? De ce nu i-a spus cuvântul pe care el îl așteptase din gura ei:

— Vino, ia-me, du-me unde vrei!

Acasă mamă-sa o așteptă în cea mai mare neliniște.

— De ce stă atâta? Își duse și eși din grădina castelului pe poteca care ducea în dumbravă.

— A isbutit... sau nu? N'o ved nicăiri...

Doamna Cozma ridică palma d'asupra ochilor.

— A, iat-o în sfârșit! strigă zărind pe Cornelia singură, răzimată cu spatele de trunchiul unui copac.

— Cornelio!

Fata tresări ca trezită din somn.

— Sânt aci, mamă, duse ea apropiindu-se.

— Te aștept de mult. De ce nu vîi? Ce făceai acolo?

— Nimic, mamă.

Doamna Cozma își luă fata de mână și o duse sus în camera ei.

— Ei, ai vorbit cu el? Și-a spus ceva? Ai făcut cum te-am învățat?

Cornelia remase un minut tăcută, tulburată. Apoi isbucni într'un hohot de plâns.

— Nu, nu mai pot, mamă!.. Renunță la acest plan! duse cuprindend pe mă-sa și ascundend-și fața pe umérul ei cărnos.

Doamna Cozma se desfăcî din îmbrățișarea ei.

— Ai înebunit?... Nu știi, că afară de asta nu e nici o cale prin care ne-am pute ajunge scopul?... Și mai stai la îndoială?...

— Iartă-me, mamă, dar nu pot... Mi e groază de toată comedia asta... Petru nu e ca alții... el simte, vede toate... Când o să afle că i-am mințit, i-am fățărît... Mai bine mor, mamă!

— Nu fi nebună! strigă mamă-sa așa de tare, încât fata se cutremură de spaimă. Trebuie negreșit,

trebuie să-l faci să te ceară de nevestă și să te logodești cu densusul.

— Dar, mamă . . .

— Nimic nu vreau să știu . . . Imposibil ca el să nu fi auzit vorbindu-se în casă de acei bani. O să-ți spună când te va crede aproape nevesta lui. Atunci îi vom prinde.

— Nu, mamă, el nu știe nimic!

— Ascultă ce-ți poruncesc! Va ști, să vezi că va ști. Tu fii cuminte și fă cum îți spun eu. Îl vei face să-ți descopere toate în ziua când te vei logodi cu el.

Cornelia tăcui. Vorba din urmă, gândul că se va logodi cu el, începui să risipească chinul ce se grămădise de multă vreme în sufletul ei.

Ah, viața ei eră grea, netnchipuit de grea!

De la moartea unchiului ei, mama ei se schimbă așa de mult. Înainte eră bună, iubitoare. Acum e rigidă, aspră și fără inimă chiar!

De când veniseră aci la Duceava, în casa asta mare, tristă, unde iarba creșcea în prag și porțile erau ruginite în țitini, Cornelia se simția foarte nefericită.

Doamna Cozma trăia retrasă, și mai retrasă de cum trăise la Brustureni, moșioara pe care i-o luaseră cămătarii.

Urțitul storcea adese-ori lacrimi din ochii tinerei fete.

Nu avea prietene, nici un suflet în giurul ei cu cine s'ar înțelege. Eră vecinic singură cu gândurile ei din ce în ce mai triste, în mijlocul codrilor tăcuți, al sgomotului apelor și a întinderii pustii a holdelor.

Într'o zi se întâlnește cu Petru Bisorca. Ce bucurie dumnezeiască simți, când zări un foc dulce, prietenos în ochii lui frumoși, negri și plini de bunătate!

Dar în ziua următoare mama ei îi desfășură un plan, de care Cornelia se îngrozii . . . I se dădea însevoie, prilej să-l vadă . . .

De ce mama ei nu se gândia că ea ar putea iubi pe omul acesta? . . .

Dar nu; căci din noaptea aceea lungă, când remăsese singură lângă trupul răcit al fratelui ei, sufletul i se încăleștase într'un gând.

Trebuia să descopere pe hoața, să-și recapete a-veerea furată.

Ca să o urmărească „cu legea“, eră imposibil. Nu avea nici o dovadă despre existența acelor bani, nici despre perirea lor.

Pentru justiție totul ar fi fost o fabulă. De aceea nu spusese nimănui nimic.

Aședase scândurile dulapului la loc și acoperise urmele jafului. Dar în gândul ei jură, că ori cum, avea să-și resbune și să prindă pe Ana.

(Va urmă.)

CONSTANȚA HODOȘ.

Între doi mincinoși.

Cel dintâi. — Am cunoscut un om atât de înalt, încât, de și nu eră surd, trebuia să strigi din toate puterile ca să te audă.

Al doilea. — Asta nu e nimic. Eu am avut un prieten atât de înalt, încât dacă răcea la picioare, tocmai peste trei săptămâni căpeta gaturai.

Licuriciul și Mierloiul.

În licuriciu, fiind că are, și el, o leacă de lumină,
Prin iarba mică se tot plimbă și cui îl poate-abiă vedea
Mereu se laudă că nu e, ca el, făptură mai deplină,
Că nu-i nici o deosebire între lumina lui și-o stea.

Mierloiul fluieră-auzindu-l, îl plectisește-obraznicirea,
Și-i dăce în sfârșit: ascultă, — și n'ai, me rog, nici un
prepus, —

De luminezi, așteaptă, măre, să-ți vadă alții strălucirea.
O stea în iarbă nu rămâne; o stea se 'nnalță iute sus.

N. RADULESCU-NIGER.

Schițe din Italia.

Neapol.

„Prima vedere Napolie, poi morire.“ (Proverb italian.)

După o călătorie de 6 ore am sosit în gara din Neapol, de aici timp de o oră am mers cu trăsura până la otelul Belvédere.

Când pentru prima dată își pune omul piciorul în Neapol, e imposibil ca să nu fie incatenat, ca să nu dic farmecat, de acel „mixtum compositum“ vivace, fantastic, romantic și original, ce observă între locuitorii acestui oraș. Datini, costume, maniere, limbă; cu un cuvânt toate se deosebesc de cele ale altor orașe. Neapolul ne presintă un tip absolut original în întreaga sa viață atât publică cât și domestică, ceea ce însă ai cercă să afli în alte locuri, fie din Italia, fie din toată lumea, că n'ai află.

Clima încântătoare, natura veselă, marea amplă și splendidă, Vezuvul gigante, pururea încoronat cu nori de fum schinteitori, suburbiile și comunele cari de a lungul malului mării, asemenea zalelor unei catene succed unul celuilalt, colinele împodobite cu măslini, lămâi și portocali, toate aceste la olaltă fac, ca Neapolul să fie unul dintre cele mai plăcute și mai adevărate orașe ale Italiei. Aici veselie produsă de poezia dulce populară, de poveștile farmecătoare și de ecoul acordurilor festive, alungă plectiseala sufletelor pătimitoare, măresc pofta de distragere și potențează entuziasmul plăcerii și al bucuriei. Așă a fost aceasta în vechime, așă și azi, și pentru aceea, Neapolul în totdeauna a fost și este cercat de străini din toate părțile lumii. E și cel mai împoparat oraș în toată Italia, având 500.000 locuitori. Din punct de vedere atât istoric cât și artistic, și mai înadins din cel al pozițiunii fascinante e un adevărat margaritar al globului pământesc.

Pe stradele Neapolului umblă ca furnicele bărbați și femei din popor, cari vin și merg, se întâlnesc și se salută cu gesturi curioase și semnificative; vândători ambulanti cu corfe pe cap strigă în ton asurzitor: „frutti, frutti“, unii cu glas ritmic strigă: „pesce, pesce“, alții cari vând stridii strigă cu o voce de tot originală: „ostriche, ostriche“. Cătră vocile aceste se mai adaugă: strigătul mărinarilor, plesnitul biciurilor vizitiilor publice, sberatul măgarilor ce poartă teleguțele cu verdețuri, numărul infnit al cărușelor și a tot felul de vehicule, ce și se par că nu merg ci zboară în toate direcțiunile, cari toate sânt înghesuite cu bār-

bați, femei și prunci desculți și fără pălărie; apoi sunetele și cântecele grupelor dese de muzicanți, strigătul legiunilor băiaților vândători de jurnale, armada organelor și a claviurilor ambulante. Dacă le vei asculta și petrece cu atențiune toate-toate aceste, atunci — numai atunci îți poți forma ideă despre viața poporală de stradă din Neapol. Ne-am putut forma ideă despre poziția și viața de stradă din Neapol din cele înșirate până aci; dar precum fiecare monedă își are reversul, așa și Neapolul își are și părțile sale îndosite. Dacă din stradele elegante locuite de un popor activ și animat și pline cu prăvălii pompoase și bogate, ne scoborim în părțile mai de jos și mai antice ale orașului, în stradele înguste, șerpuitoare, fără lumină și fără soare, umede și murdare; vom vedea că și aici trăiesc mii și mii de oameni sărmani și într-o stare de compătimit. Singur am umblat odată prin strade de aceste, o mărturisesc înse, că n'am mers pentru ca să cunosc și să studiez plebea ce locuiește aici, ci pentru că răticisem, și vrând nevrând până seara târziu am fost necesitat să petrec și aici unde am putut să cunosc și clasa inferioară a poporului neapolitan. Că cum am scăpat din stradele acele întunecoase și murdare teafăr — eu singur nu știu. — O știe numai bunul Ddieu.

Am vădit și esperiat aici, că acest popor miser și sărac chiar și din necas și sărăcie își face veselie: n'are nimic, nu cugetă la nimic, trăește pentru ați, uită de ieri și nu-și aduce aminte de mâine, se îndestulește foarte cu puțin, ba pot dice că mai cu nimic; puține smochine, câteva poame, 2—3 pești, o mică farfurie de macaroni, și el e îndestulit, el e fericit. De comun o colibuță goală, o barcă învechită ori și strada publică — îi servește de pat; aici se culcă, aici se scoală, se peaptănă și se spală, aici în stradă își gătește și consumă mâncarea sa frugală și puțină; drept ce în partea antică a orașului veți în strade căldări și oale ce clocotesc lângă foc, corfe cu pătlăgele, poame și pești, cari toate la olaltă abia ajung câțiva cruceri; unul ferbe, altul se peaptănă, al treilea e barbir, al patrulea ciobotar și așa mai departe până în capătul stradei.

De bucurie că am scăpat de cătră 'n seară din stradele aceste, nu m'am oprit până la țermurul mării. În cale am ajuns la cheiul S. Lucia, aici numai după aprinsul lampelor se începe tângul de pești. Atâta soi de pește adunat la un loc numai în Venezia am vădit, poporul peste tot peșcele îl numește „frutti di mare“ adeca poame de mare. Undulațiunea poporului imens ce eră pe țermurul mării imi revocă în memorie tumultul și învălmășeala pe lângă turnul lui Eiffel la espoziția din Paris. Aici în stradă am vădit scriitor de epistole amoroase, am ascultat un cântec melodios al mărinarilor: „O santa Liberta“, ce-l cântau niște matrozi cari își petreceau pe o barcă purtată de undele mării, pe cari câteva fetițe ce stăteau la țermure îi îngânau cu cântarea „O bella Napoli“ și la aceasta a fost refrenul: „O santa Lucia!“ M'am încercat să notez câteva șiruri din cântarea aceasta frumoasă:

•Sul mare lucida
L'astro d'argento,
Placida è l'onda
Prospero è il vento.

Santa Lucia!

In una sera
Cosi serena,
Mare si placido,
Vento si caro
Scordar fai . . .
Al marinaro.

Bella e la sera,
Fresca e leggera,
Venite all'agile
Barchetta mia!
Santa Lucia!
Santa Lucia!“

Nu departe de grupa cântărețelor de pe uscat, eră un doctor, care el însuș se vestiă de miraculos, strigă de țipă și așa s'a adunat în giurul seu o mulțime considerabilă, care îi cumpără și admiră medicinile de reclam. Și încă ce medicini: avea sopon, despre care dicea, că cine-l cumpără și arabul îl poate spălă să fie alb, iar despre leacurile domestice dicea, că cine le cumpără n'are trebuință de medic la casă, dar cum să-i mai trebuiescă medic, când pleșuvul — dicea — dacă le va folosi, va ave pēr creț, șchiopul va puté umblă cum se cade; cu un cuvânt, vindecă ori ce rană, și cumpărătorul nu va muri nici odată dacă va trăi cu medicinile lui (!) — Și aici întocmai ca în partea veche a orașului: coc, ferb, mânâncă, beau, coasă, dorm, se spală, cu un cuvânt o mulțime de oameni viețuesc în stradă.

Aici pe cheiul Santa Lucia e cuibul vechiu al lazzaronilor. Să ne ocupăm nițel de lazzaroni, să vedem, că cine și ce fel de oameni sunt aceia?

Lazzaronii sunt niște oameni, a căror ocupațiune principală e a face pe „dolce far niente“ -le. Și de aceștia sunt mulți, foarte mulți în Neapol, formează o armată întreagă, armată de aceea, care fuge de mirosul ierbei de pușcă, și care acasă în bella Napoli totuș e puternică, dic: puternică, pentru că a-i dedă pe lazzaroni la muncă ori a le schimbă modul de traiu, propriu lor, ar fi o absurditate matematică. Voind a-i caracterisă, trebuie să dicem, că sunt: fuduli, lași și infideli. Nu se tem de nime, nu cinstesc pe nime; unica poftă a lazzaronului e: macaroni. Se pricep la toate, dacă observă că ești străin, și se urcă 'n trăsură și o dă pe ciceronele învățat, și se obtrude de hămal (fachius), și ca atare îți vorbește despre arte și câte toate, îți recomandă otel, și de loc ce a observat, că nici de cum nu-i primești serviciul oferit, o dă pe cerșitorul; cu un cuvânt e în stare să-ți facă ori ce serviciu, numai să-i dai ceva. Dacă nu-i dai nimic, te injură, iar dacă i-ai dat, numai ca să scapi de el, atunci te ia în batjocură. Se îndestulește cu puțin: un crastavete verde, câteva fire de salată fie și fără oleu, ori puțințel macaroni, pe lazzaroni îl îndestulește și-l fericește.

Când are parale, merge în teatru și în cafenea, scie să fie și domn, numai de cuartir nu se ingrișce, pentru că așa ceva nu convine cu naturelul lui. Cuartirul lui e cheiul mării, strada ori piața, iar patul și-l află pe cutare piatră în nășipul de pe țermurul mării, pe treptele cutărui palat ori biserici.

În scurt, lazzaronul din Neapol e băiatul resfătat al soarelui lucitor, al cerului senin și al lunei arginții; el în veci nu se plânge în contra sortii fiind totdeauna vesel și bine dispus. De lazzaronul impertinent din Neapol numai așa vei puté scăpă, dacă de loc nu te

FLOAREA ORIENTULUI.

vei uita la el, atunci dice câteva vorbe înjurătoare, strigă de ai cugetă că vrea să te insulte și dacă totuși nu-l observi — te părăsește.

Până aci am descris impresiunea câștigată în ziua primă petrecută în Neapol, viața și datinile poporului neapolitan, și după aceea canalia adeca lazzaronii. Am spus mai sus că: „aici veselia produsă de poesia dulce populară și de poveștile farmecătoare... alungă plictiseala“. Să deschidem acum o parentesă poveștilor ori mai bine spus legendelor neapolitane. Timpul petrecut în „bella Napoli“ a fost foarte scurt, și așa n'am putut să le culeg însumi, de ași fi și încercat să fac așa ceva, de sigur că nu i-aș fi priceput, vorbind ei într'n dialect foarte curios. Mi-am procurat înse în Neapol cartea „Leggende Napoletane“ de Matilde Serao, pe care resfoind-o am aflat, că toate legendele popoarele din sud au de motiv dragostea, asemenea și cele despre Neapol, așa dară motivul întemeierii Neapolului a fost dragostea.

În vremile de demult, foarte de mult, înainte de timpurile lui Cesar și a lui August, Cimon iubiă o fată greacă, care eră frumoasă și înțeleaptă ca Juno și ca Minerva, și se chiamă Partenope. Adese-ori îndatină a sedé pe o stâncă de pe țărmurul mării ionice, când îngândurată priviă cum se mișcă valurile albastre, un dor, arđetor dor, s'a încuibat în inima sa... Într'o seară de vară îi duse Cimon: „Partenope, dacă me iubești, vino cu mine“. Te iubesc, îi fu răspunsul, și plecară împreună pe țărmurul mării, și nu s'au oprit până la locul unde ađi e Neapolul. Privind aici ținutul, care eră întocmai ca ei: verde, frumos și încăldit de razele strălucitoare și calde ale fericirii, — aici se aședară. Inse Cimon s'a înșelat, că părinții și toate rudele Partenopei într'atata au iubit-o, că cu toții au urmărit-o; și locul acesta pompos numai decât s'a împoporat cu oameni fericiți.

A mers apoi veste în lume și în țară, a mers de parte până în Egipt și până în Fenicia, doară și mai departe: că departe pe țărmurul mării se află un loc, un ținut pompos și frumos; unde cerul e pururea fără nori, fericirea e neconturbată, unde printre florile mirisitoare și printre pomii roditori viața e dulce, e fără gânduri. Și așa o mulțime de străini, păstori, corăbieri, agricultori și industrieși s'au aședat aici. Au format un oraș, care repede s'a ridicat și a înflorit. Partenope a fost mama, ea a fost și regina orașului, cu numele ei l-a și numit. Partenope, mama nu moare nici odată, n'are mormânt, e nemuritoare, pentru că ănsaș ea e dragostea și Neapolul e orașul dragostei.

E mult interesantă și legenda neapolitană despre poetul roman: Publiu Vergiliu Maro, care în fantasia poporului și până ađi e considerat de un profet. De departe a venit — așa povestește poporul, — de cătră nord, ba poate că chiar din cer. Eră tiner, frumos, înalt și umblă drept; dar totdeauna cu capul plecat, și grăiă singur într'o limbă necunoscută. Locuia pe mamul mării, în toată dimineața se plimbă pe câmp și peste noapte aci vorbiă cu stelele, aci ascultă cu atențiune murmurul armonios al valurilor. Eră un mare binefăcător al poporului. Odată un roi mare de mușce a năpustit orașul, cari făceau mult necas atât oamenilor cât și vitelor. Virgiliu a lăsat să i se facă o muscă de aur, căreia i-a înșufat viața, și aceasta a nimicit toate mușcele primejdioase.

Tot Virgiliu secă și uscă bălțile morășcinoase, ucidea bălauri, vindecă oameni și animale și se îngri-

giă ca pescarii să aibă pradă îmbelșugată; învătă pruncii la jocuri frumoase, și dedia putere vindecătoare unor ape. Pentru toate aceste poporul îl iubiă, onoră și adoră ca pe un semiđeu. Nu se știe unde și când a murit. Poporul recunoscător i-a ridicat un monument, care înse s'a nimicit. Abună-oară ca Partenope, nici Vergiliu n'a murit ci a dispărut; — dragostea și poesia nu moare nici odată.

Sunt de minune frumoase legendele poporului neapolitan despre mare. El crede, că toate apele Neapolului constau din lacrimi, și anume: una constă din lacrimile călugăriței, care încontinuu deplânge suferințele Mântuitorului; alta din lacrimile unei femei, care deplânge soțul mult iubit; a treia constă din lacrimile unui tiner, care s'a îndrăgostit într'o statuă, pe care o deplânge pentru că nu i-a putut da viață. Tot astfel fiecare insulă din giurul Neapolului, fiecare colină, ba încă și Vesuvul își are legenda sa.

(Va urmă.)

T. BULC.

Din luna maiu.

(Poveste.)

Motto ... și cum i-a đis Dumnea-lui
„uite dragă, cum se joacă Zefirele în pėrul teu... Ea ci ca
'ncremenit... de spaimă strigând:
„Ia-le jos, ia le jos, să nu me mușce!“
„Gurile rele“.

Prin alea adumbrită de castani străbate dulce
Luna. Printre crengi s'adună paserile, să se culce
Ciripind... De-un farmec tainic străbătut e 'ntreg
vezduhul,

Seara se coboară blândă și cu seara vine duhul
Liniștei... și 'n tainici șoapte aiurează dulce vėntul
Prin castanii din alea... din tufiș s'aude cāntul
Dornic de privighetoare... Este primăvară 'n fire,
Dragoste șoptește vėntul... frunza freamătă iubire.

Ea!.. prin umbra de alea, pe prundișul alb rėsună
Pași de om... Sunt doi... păreche... „El“ și „Ea“
... privind la lună

Trec tăcēnd... sub vraja sării ei o prinde 'ncet de mână,
Tremură de dulce farmec și încet, duios îngână:

„Dragă!.. cât ești tu de bună, dragă uită-te la mine..

„O pe cer sunt mii de stele, dar privirile-ți divine

„Sunt mai dulci... Ce dulce-i totul, vėntul cât de
blând șoptește,

„Me iubești?...“ Și ea-i rėsponde înroșind că îl
iubește!..

„Uite cum străluce luna blândă 'n picurii de rouă,

„Vėntul suflă și frunzișul roua, peste tine-o plouă,

„Și Zefirele se joacă 'n pėru-ți, picurii să-i ușce..

„Me iubești?...“ Vai!.. Vai de mine!.. ia-le jos să
nu me mușce..

„Te iubesc.. dar ia-le iute.. vai de.. vai đilele mele
„Ia-le iute jos!.. me mușcă!“

Luna s'a ascuns prin stele.

Și ridea, ridea cu hohot.. Ea mi-a spus povestea mie,
Și ridea: „Doar primăvară-i cu iubirii și poezie!“

1897.

VI-NI.

Convorbiri igienice.

Cum trebuie să lucrăm într'un chip mai sănătos și mai puțin stricăcios pentru organismul nostru ?

„Vremea-i scumpă ca și banul și banul îl câștiga prin muncă“.

Aceasta-i devisa țărilor d'astăzi și consecința, care o tragem din ea e, că ce putem isprăvi astăzi să nu lăsăm pe mâne, ca fiecare minută s'o petrecem cu muncă, căci numai în chipul acesta vom pute gustă roadele dulci ale muncii și ostenelii noastre.

E de aprobat și de laudat, când cineva își folosește cu cumpăt puterile lucrătoare ale corpului seu. E înse cu atât mai de condamnat când cineva își încordă peste măsură puterile sale lucrătoare și astfel vrea să presteze mai mult, decât e în stare. Adevărat, că pe lângă o astfel de încordare poate cineva mult lucra într'un timp foarte scurt, dar numai și numai un timp foarte scurt. Tot atât de adevărat e înse și aceea, că pe lângă o astfel de muncă, nefiind organismul nostru de fier, i se tocesc iute și de grabă puterile, încetul cu încetul vom pute tot mai puțin lucra și 'n urma urmelor mai nimica atunci, când ar mai trebui să putem lucra și astfel devenim o masă de carne și oase neputincioase.

În ziua d'ăzi, când lupta pentru existență e atât de înverșunată, când pentru de a ne asigură o existență numai chiar suportabilă, trebuie să muncim în sudoarea feței noastre, ni se ivește tot mereu întrebarea: ce trebuie să facem, ca 'n decursul vieții noastre să putem lucra în totdeauna cu spor, fără înse ca prin munca aceasta să ne influințăm într'un mod stricăcios sănătatea și astfel să ne scurtăm cu din adinsul viața. Trebuie să lucrăm în totdeauna strict între marginile prescrișelor igienei, căci numai astfel ne vom păstră sănătatea, și deci și puterile noastre lucrătoare numai dacă sântem sănătoși, le vom pute mai bine și mai cu spor folosi.

I

Aerul.

Un factor principal pentru existența noastră e aerul. Părțile chimice ale aerului sânt: oxigenul, acidul carbonic, nitrogenul și vapori de apă. Dintre toate acestea de mai mare importanță e oxigenul, din care se și află cu mult mai mult în aer, decât din celelalte părți. De la cantitatea recerută de oxigen introdusă în corpul nostru depinde funcționarea normală a tuturor organelor noastre. Cantității acesteia recerute corespunde oxigenul din aerul curat. Oxigenul îl introducem în corpul nostru prin inspirație.

Prin inspirație ajunge în plămâni, din plămâni în sânge resp. prin circularea acestuia în toate organele resp. în țesăturile acestora. Aici apoi susține pe de o parte diferitele procese chimice, cari pe de altă parte prin ajutorul lui decurge arderea diferitelor substanțe, prin arderea cărora se desvoaltă apoi căldură. Produsele arderii acesteia sânt apa și acidul carbonic. Acidul carbonic e senin și pe lângă decurgerea normală a procesului de ardere nici nu remâne în corpul nostru, ci va fi scos afară prin respirație.

Funcțiunea normală a tuturor organelor noastre, complexul căror funcțiuni e viața, depinde de la decurgerea normală a tuturor proceselor chimice și fizice,

cari sânt înse legate de oxigen. Mehanismul atât de complicat al vieții noastre deci numai atunci își va pute urmă cursul normal și deci și organismul nostru numai atunci va fi sănătos, întregu și tare, dacă introducem în el cantitatea recerută de oxigen prin inspirarea aerului curat. Dacă înse organismul nostru e sănătos, atunci și puterile sale lucrătoare le vom pute mai cu spor și mai bine folosi.

Îndată ce înse scade oxigenul introdus în corpul nostru din vre-o oareșcare cauză, nici organele nu mai pot funcționa normal, căci nici procesele sus țise nu mai decurg regulat. În toate casurile acestea se sporește acidul carbonic în detrimentul oxigenului. Aglomerarea acidului carbonic în corpul nostru împedică înse mersul normal al funcțiunilor, provoacă înse înainte de toate stări bolnavicioase și anume: ne simțim deprimați, doborâți, moleșiți, ne doare capul, sântem zăpăciți, de multe ori chiar și amețim. Țin să accentuez că toate schimbările acestea le provoacă o cantitate nu chiar mare de acid carbonic și trec de astădată cu vederea înveninarea adevărată cu acid carbonic, căreia îi urmează după un timp mai lung sau mai scurt moartea. În urma schimbărilor provocate prin aglomerarea acidului carbonic în corpul nostru e deci evident, că pe de o parte ne trece voia de lucru, pe de altă parte înse, dacă chiar ne și punem să lucrăm, ce ne va succede pe lângă o încordare destul de mare, vom pute numai puțin lucra, căci doară ne simțim greu și puterile ne sânt slăbite.

Din toate acestea rezultă, că oxigenul resp. aerul curat e dătător de viață, de la el depinde sănătatea, viața noastră și fără el nu există viață.

E caracteristic înse, că oamenii din ziua d'ăzi de toate se 'ngrigesc mai mult, numai chiar de aceea nu, ca să inspire în totdeauna aer curat, care natura ni l-a dat în cea mai mare abundență și care nu ne costă nimica. Mai toți se îngrigesc, ca să mănânce și să bea bine, ba încă cum își mai aleg mâncările și beuturile, cum e înse aerul? care-l inspiră, e curat sau inficiat? de aceasta puțin le pasă. Fiecare dintre aceștia e pe deplin convins despre influința bună și vivificatoare a aerului, nici unul dintre ei înse nu caută să satisfacă recerînței acesteia. În privința aceasta poate să le servească de pildă poporul de la țară. Adevărat, că poporul acesta se nutrește cam slab, dar în urma ocupațiunii sale cel mai mult timp îl petrece în liber. Aici apoi inspiră în abundență aer curat. Între astfel de impregiurări trebuie să decurgă normal toate procesele fizice și chimice. Resultatul acestora va fi, că pe de o parte tot ce bagă în stomac, se preface în carne și 'n sânge, iar pe de altă parte e sănătos și tare, vesel și viov, și 'n consecință puterile sale lucrătoare nu numai că le folosește cu spor, ba chiar le și exploatează pe cât se poate de bine — precum o dovedește aceasta munca atât de grea isprăvită de ei — fără înse vre-o consecință stricăcioasă pentru sănătatea lor.

Un alt factor principal pe lângă aer, care încă promovează într'o măsură mare decurgerea normală a proceselor sus țise e și mișcarea multă împreună cu munca isprăvită de ei. Despre aceasta înse mai la vale. Altcum tot traiul țeranului e atât de natural, simplu și igienic, încât numai impregiurările acesteia este de a se atribui, că pe lângă ^{și} sănătatea și lipsele, cari are să le îndure, e ^{și} mulți dintre ^{și} toți au cunoș-

cința despre regulile igienice, ce fac? În loc, ca să trăiască strict după prescripțiile igienei și astfel să-și lungească viața; le calcă acestea tot mereu în picioare, nu țin cont de ele și astfel își scurtează cu dinadinsul viața. Noue ne place o viață nenaturală întru toate. Vrem să ne opunem naturii, suntem înse cu mult mai slabi, decât a o pute face aceasta. Natura înse își resbună amar și 'ntotdeauna ne pedepsește aspru și tare. Cei mai mulți dintre noi fug de aer, se feresc de el, ca și de dușmanul lor cel mai mare. Toți aceștia au datina proastă și deamnă numai de condamnat, că stau vara și iarna cu ferestrele și ușile bine închise, vara ca să nu intre căldura, de și razele soarelui au o influință desinfectoare asupra diferiților microbi aflători în pravul din localitățile noastre; iarna, ca să nu iasă căldura. Vara tot nu într'atăta, căci di-lele atât de frumoase îi seduc și pe aceștia să deschidă din când în când ferestrele; iarna înse cu atât mai puțin, căci doară prin aceasta economisează material de încălzit. În astfel de localități apoi se strică aerul iute și de grabă, căci în ele alt aer bogat în oxigen nu mai intră, iară pe de alta parte oxigenul din aerul din lăuntru îl inspirăm tot mereu, pentru ca să putem există și 'n locul lui espirăm acid carbonic. Între astfel de împrejurări acidul carbonic se sporește într'atăta, încât inficiază tot aerul din lăuntru și care 'n consecință devine otrăvitor pentru organism. Organele noastre nu mai funcționează regulat, încetul cu încetul unele părți ale corpului devin predispușe, mai potrivite pentru incubarea diferitelor boale și astfel sădim germenele stricăciunii și a putrejunii în corpul nostru. Pe baza aceasta se dezvoltă boalele mai mult răspândite: tuberculoza (oftica), nervositatea și aneemia (sărăcia de sânge, cu deosebire la femeii.) Într'un astfel de aer ne simțim totodată și oareș-cum bolnavi și nu putem lucra cu sporiu, precum am spus-o aceasta mai sus.

Toți industriașii și meseriașii, precum și aceia, cari lucrează cu mintea, în urma ocupațiunii lor sunt avisați să stea toată ziua în odaie. Grija de căpetenie a acestora are să le fie, — dacă le zace cu adevărat la inimă sănătatea și dacă vreau să lucreze cu sporiu, — ca în localitățile lor de lucru să fie întotdeauna aer curat. Spre acest scop e necondiționat de trebuință, ca aerul stătut și otrăvit prin acidul carbonic espirat să-l scoată afară și să-l înlocuiască prin altul proaspăt și bogat în oxigen. Aceasta o ajung prin ventilarea regulată a localităților de lucru (prin deschiderea din când în când a ferestrelor, în cas de trebuință chiar și a ușelor.)

De poporul de la țară și în privința aceasta s'a îngrijit natura. Locuințele lor sunt de regulă mici, scunde, numai cu câte două, mai mult trei încăperi. Casele lor sunt înse mai mult din lemn făcute și 'ncungurate din toate părțile de aer, deoarece-ce stau pe loc liber. Casele noastre sunt înșirate una lângă alta și sunt făcute de cărămidă, prin care trece aerul tare cu greu sau nici de cum. Prin lemn înse trece ușor, fiind pe de alte părți păreții subțiri și espuși tot mereu diferitelor curenți, va trece prin ei o cantitate atât de mare de aer, care e destulă să înlocuiască oxigenul folosit și ca astfel să fie în odăile lor aer curat. Numai pe baza aceasta ne putem explica, de ce țeranii noștri, cari de și nu-ș cam ventilează odăile și de și stau iarna mai toată ziua în odaie și totodată și dorm mai mulți în aceasta, nu devin predispuși, nici aplicați pentru incubarea diferitelor boale.

Toți înse trebuie să ne îngrijim pe altă cale, pentru ca aerul din localitățile noastre să fie în totdeauna curat. Trebuie să le ventilăm acestea regulat. Ventilăm atunci bine și într'un chip mai coresdundător scopului, dacă deschidem numai ferestrele de d'asupra și nu și cele de din jos. Aerul stricat din odăile noastre e întotdeauna cald; dacă e înse cald, e ușor și astfel tot se ridică în sus, cel dinafară e înse rece și prin urmare și greu, deci în urma greutateii sale se lasă la vale. E deci evident, că numai pe lângă modul de ventilare sus dis va eși mult aer stricat afară și va intră în locul lui mult aer curat. Cu cât suntem mai mulți într'o odaie, cu atât devine și mai imperativ necesară ventilarea și cu atât mai adeseori trebuie s'o facem aceasta, căci cu atât mai mult oxigen trece și cu atât mai tare se sporește acidul carbonic. Vara e mai bine și mai igienic, dacă stăm toată ziua cu ferestrele deschise cu deosebire în localitățile de lucru, tot asemenea să le deschidem acestea în odăile de dormit, în acestea să deschidem chiar și peste noapte cel puțin o fereastră d'asupra. Iarna încă să ventilăm pe cât se poate de des. Să nu ne temem, că ni se răcesc odăile, căci în acestea temperatura nici când nu-i iertat să treacă peste 15°—16° C. Îndată ce e mai mare temperatura, avem să deschidem momentan ferestrele. De curent să nu ne fie frică; de el numai atunci să ne ferim, când suntem asudați. În acest cas ne poate strică. Să băgăm mai departe bine de seamă, că ventilând odăile noastre să nu ne atingă capul gol o cantitate prea mare și prea rece de aer. Tot asemenea și noaptea să nu ne atingă în pat vre-un curent, care iarăș ne strică, căci în pat ni-e corpul de regulă prea încălzit, prea înfrintat. Numai pe lângă o astfel de ventilare vom pute inspira cantitatea recerută de oxigen și 'n consecință și organele noastre vor funcționa regulat. Numai în localități bine ventilate vom avea voie de lucru, vom lucra cu sporiu, fără să obosim și fără vre-o urmare stricăcioasă pentru sănătatea noastră. Numai între astfel de condițiuni vom fi întotdeauna sănătoși, tari, veseli, sprinteni și vioi numai în chipul acesta vom pute încungiura de a nu sădii în corpul nostru germenele stricăciunii și a putrețării. Deci isprăviți-ve toate lucrurile voastre în localități provădute în abundență cu aer curat.

Drd CORIOLAN NEDELCU.

C u g e ț ă r i.

Fericirea este o umbră după care aleargă toții muritorii.

*

Fericirea o găsești mai lesne în liniștea inimei și în sănătate, decât în bogății.

*

Adevărata fericire există în iubirea împărtășită și susținută prin stimă.

*

Plăcerea este fericirea localizată.

*

Fiecare vârstă a vieții are plăcerile sale, precum fiecare sezon își are florile. Lipsa de poftă pentru plăcere este o simptomă de indiferență și indiferența este semn de boală sau de săturare.

SALON.

Scrisori de carnaval.

De Fidelio.

IV

Dici că scrisorile mele Ț-au produs oarecari „desiluzii“. Așteptai să-ți descriu o serie de plăceri de-ale Carnavalului, de delicioase amintiri de pe la baluri. Să-ți descriu pe provincialul prinț-Carneval, cum din corla-i plină de flori împarte garoafe pentru botonierele cavalerilor și presară trandafiri în părul copilelor dornice. Doriai ceva despre nebunatacel paj Amor, care — după părerea ta — mai dă și pe la noi și-și prădează săgețile, transmitând morfina dragostei în inimile june... Afirmi mai departe, că e cu nepulintă, ca un eveniment anual atât de important precum e Carnavalul să nu aibă și urmări sociale practice: logodne, cununii ș. a.

Stai frumușel. O să-ți dau câteva deslușiri de trebuință la toate aceste. Poate îți voi mai mări deslusiile, inse n'am ce-ți face.

Încât pentru basmul cu *prinț-Carneval*, el rămâne — basm. Noi nu cunoaștem pe acest făt frumos din poveste, care pe unde ajunge deschide raiul plăcerilor sufletești, aduce veselie și serbătoare. La noi Carnavalul e un june sensual, care nu are inclinațiuni pentru muzeele veselnice, ci pentru acele bacante moderne, cari schimbă vëlul fantastic cu tricoul și sunt gata de obscenități. Ei și fiindcă eu n'am avut nici un dor de a me înrola în regimentul acestui enervat și grotesc flăcău. — e natural, că nu-ți pot scrie de „plăcerile și deliciile“ ce le oferă viața din apropierea lui.

Iar *Amor*? O, el n'are grija noastră. Încât me privește, te asigur, că nici foșnetul aripilor sale mătășii nu l-am auzit. Și ce-ar căuta acest răsfățat copil pe la noi, înarmat cu arcu-i auriu și cu tolba-i cu săgețile de vrajă otrăvite? El e deprins a se jucă cu inimi ca cu fluturașii. Și își caută inimi curate, lipsite de sutele de interese, suflete senine ca chiar aripile sale... Ei spune-mi prietene, nu crezi și tu, că societatea de p'aici nu este grădină potrivită pentru această ideală ființă? Nu crezi și tu, că ș-ar murdări numai aripile drăgălașul copil, ar fi luat în ris, numit naiv. Și el ar înroși de cele ce-ar vedé... o, lasă-l pe Amor în alte părți, pe alte plaiuri!

La noi altă deitate stăpânește, ce-i drept numai o caricatură de deitate, dar e mare și puternică, — e *amorul-propriu*. Acestuia toți se închină, toți îi aduc tributul. Și cultul lui crește din zi în zi. Viața este o nebună alergare în slujba acestui amor-propriu, o încrucișare de intrigi și de gheșeftării, din cari unii trag foloase pe socoteala altora. Acest amor predomină. Și tinerimea încă e în mijlocul acestui vârtej. Îi lipsește puterea de a se desface din brațele acestei oarbe pasiuni, ce o ține înlănțuită și — odată obișnuită, — tinerimea își trăește traiul sub ocrotirea rigidă a acestui idol.

Aceasta-i cheia espicătoare a faptului, că tineri-

mea nu este accesibilă pentru avânt, ideal și sentimente gingașe.

Tinărului de astăzi bunoară *dragostea* i se pare a fi o floare esotică, haid să Țicem din Himalaia. Lui nu-i trebuie dragoste, ci un corp cu condiția formelor bine rotunzite și — monedă sunătoare. Cu un cuvânt, el n'are sens decât pentru ce e pipăibil, iar pentru aceasta se știe chiar inspiră. Cei mai lascivi se mulțumesc și numai cu prima condiție și astfel s'ar învoi ca viața întreagă să le fie un lung și plăcut carne-val... O, prietino, dacă dragostea ar fi vișibilă, având bunăoară înfașurarea nectarelor moderne, a vinului și a berii; sau dacă concepția dragostii ar fi identică cu femeia frumoasă dar desbrăcată de calități și sentimente; sau — ca să fiu ceva mai abstractă — dacă această dragoste ar fi sunetul dulce al păharelor sau al muzicii sălbatice și enervante din lăcașurile de chef, — atunci, îți jur, că *toți* tinerii noștri ar fi îndrăgiți, toți ar avé „idealuri“, toți.

Iar fetele? Ele sânt născute din aceiași părinți și din acelaș mediu ca tinerii. Iar deosebiri între ele și între tineri în ce privește dragostea în înțelesul ei ideal nu sânt tocmai multe. Eu impart fetele de aici în doué categorii. În prima intră fetele cu alure de emancipare. Sânt fetele crescute cu doică și guvernanta, cu maestru de pian și canto, cu instructor din franceză și engleză. A pretinde de la aceste ca să te înțeleagă când le vorbești de dragoste, este egal cu: a pretinde de la țeran ca să priceapă o prelegere de estetică și psihologie. Sânt răci ca sfințele, maieostoase în felul lor și rid de îndrăgostiți ca de năcasurile proletarilor.

În a doua categorie vin socotite fetele deprinse de timpuriu cu grijile vieții, cari cu ochii vęd lumea în toate culorile ei, cu inima simțesc, șciu suferi și a se însufleși. La aceste sentimentul prevalează. În ceata lor dragostea adeseori își găsește sulaș. E o dragoste cu toate chinurile, cu roiul ei de plăceri și desamăgiri, cum le descrie admirabilul Heine în dragostile lui numite „Niedere Minne“. Iar, dacă desamăgirile preponderază și aici, dacă astăzi jalbe se ridică, că aceste fete prea își schimbă idealurile, bunăoară ca Don Juan cravatele sau ca Țiaristii principiile, sau că sânt capabile a avé chiar doué, trei idealuri deodată; dacă de aici mulți trag conclusia că dragoste platonice nu există, — crede-me prietino, nu aceste biete fete poartă vina, ci tot o seamă de tineri, cari creiază primejdioasa școală și în direcția aceasta...

Dar sfêrșesc cu spovedaniile aceste de pe la noi. Încă ceva drept respuns la chestia ca „resultatele practice ale Carnavalului“, — și am gătat.

Întrebi de logodne, cununii...

Vei șei poate, că aceste sânt astăzi niște convenții în înțelesul cel mai real al cuvântului. Există doué părți contrahente, dintre cari prima cere bani, iar a doua poziție socială înaltă. În giurul acestor doué condiții curg ani de-arëndul pertractările după nestrămutata lege a comerului: dă-mi, ca să-ți dau. În felul acesta înțelegerile se amână și nu-și are fiecare carnaval „resultatele practice“, ori cât de rafinate ar fi mijloacele de acaparare și într'o parte și într'alta. Până la adecă se dreg și schimbă multe toalete cu și fără decoltaj. Acum, se vede, e condiție a gustă mai înteu un șir întreg de carnevaluri, până a pune la cale aliajul de calcul și ambiție.

Poate la anul se va întâmplă vreo catastrofă de asta, eveniment mare pe la noi.

Înse să sfârșesc cu palavrele aceste de carnaval. Sînt veselă că am trecut peste această mie antipatică parte a anului.

A sosit primăvara. Ah, cât am așteptat-o. — Adio prietino. Te sărută

DORA.

O scrisoare.

Sibiu, 1/V 1898.

Domnișoarei E...

Îmi ceri un sfat, iubita mea? — E atât de greu să dai sfaturi, și mai ales e greu să iei asupra-ți răspunderea faptelor, ce alții ar îndeplini la îndemnul teu! — Cu toate astea, fiindcă împreună am copilărit, fiindcă împreună am gustat toate bucuriile și micile supărări de pension, nu pot să nu răspund la întrebările tale. Nu vreau înse nici cât e mai puțin, ca cele ce-ți voi scrie eu, să te determine la vreun pas hotărît, pentru care tu nu îi află îndemn în internul teu: pe mine, me lasă să vorbesc astfel, după cum simt și după cum îmi dictează experiența vieții mele; iar tu, draguță, urmează impulsului inimii și a judecății tale, căci ele și numai ele te vor conduce pe calea cea adevărată, pe calea fericirii.

Fericirea e relativă, de aceea neînșelătoare recete pentru ea nimeni nu ne poate da, și sfatul altuia în cele mai multe cazuri, numai de foarte puțin și problematic folos ne poate fi; căci cine altul, mai bine decât noi înșine, poate cunoaște aplecările, dorințele și trebuințele noastre?

Tu ai un pețitor și stai la 'ndoială: El — sau cariera de profesoare? E frumoasă, e sublimă, misiunea, pentru care ți se pare că ești destinată, dar ești și pe deplin sigură de tine, că o vei pute împlini cu toată abnegarea și în mod ideal? Și chiar presu punând că „da“, nu ar fi oare cu mult mai sublim, cu mult mai înălțător, să-ți aplici studiile și inteligența, creând și crescând puteri folositoare omenimii din propriii tei copii? Să nu me 'nțelegi reu: nici odată n'aș aproba, ca o fată să se mărite pur și simplu pentru a fi măritată! Tot ce combat este idea multora dintre voi, că și viața voastră trebuie neapărat să treacă prin toate fazele unei vieți de roman. În închipuirea voastră, atât iubirea, cât și ura, fericirea, durerea, declarațiunile, disprețurile, toate, toate, decurg întocmai ca 'n romane.

Este adevărat că romanele sînt luate din viață, nu înse viața din romane, și este o mare deosebire. Autorului i este permis, să idealizeze. să scadă unele, să esagereze altele, să modeleze întregul, astfel după cum i se potrivește 'n condei, pentru a pune în evidență un anumit caracter, o anumită stare de lucruri; viața înse este întocmită de Dumnezeu, după planuri pe care noi nu le putem cuprinde, și Dumnezeu nu suferă abatere de la căile lui; iar cel ce nu se pleacă și, troz dem und alledem, caută cărări imaginare, și plătește temeritatea, fie ați, fie mâne, prin decepțiuni de fel și fel.

Nu uită nici odată, că o femeie nu poate iubi decât un bărbat superior ei în cultură. Iar un om cu o cultură aleasă, nu poate avea o inimă de rînd; avînd deci și inimă și inteligență, superioară, poate el însuși alțeva decât iubire, stimă, sau admirațiune? Dacă pețitorul teu întrunește aste două calități, atunci

inima ta trebuie să fie pătunsă de stimă și simpatie pentru el, iar ăstor două simțăminte urmează neapărat un al treilea, și acela este „Iubirea“ adîncă, cea curată și adevărată, atât de diferită de iubirea învăpăiată ce s'aprinde momentan ca paiul, arde cât arde el și 'n urmă se stinge pentru vecie.

Atât, pentru acum, relativ la prima ta întrebare. Să trecem la a doua și ultima. Vrei să-ți iai diploma de profesoare? Și de ce nu? Cât pentru mine, tot-dauna am fost de idea, că o femeie din ce este mai superioară, din ce se va și mai bine acomoda ori și căror împregiurări. Așă dar studiază din reputeri, cultivă-ți și inima și mintea, perfecționează-te în tot ce ți-e posibil, dar nu scăpă nici un moment din vedere, că Dumnezeu a dat femeii o menire frumoasă în viață, și acea menire trebuie să căutăm, fiecare din noi, să ne-o îndeplinim cu conștiințiositate, și adevărat: să devenim neveste bune bărbaților noștri, mame bune copiilor noștri, și femei model pentru societate în genere.

„De vrei ca „Fericirea“ în lume s'o găsești,
Familia-ți iubește, și ei să-ți jertfești;

Căci dragostea de prietini — vai Doamne! — abia
clipești —

Și când dai să 'ntinzi mâna, de umbre te-alipești!«

Am ăis. „A bon entendeur, salut!“

Iar tu, iubita mea, după ce vei fi citit ăst mic resumat al felului meu de cugetare, vei exclamă poate cu englezul: „but poetry is inspiration! cea ce ar sună pe românește: să cânte, cui e dat' cîntarea...“

Are dreptate englezul și de și eu nu me pot înălța la filosofii adânci, asupra acestui punct, nu me voi da înse înderēt, la cas să-mi contrađici, a-mi validită vederile mele și a apără principiile, după care, la timpul seu, me voi strădui să cresc și eu fetele mele.

În așteptarea unui grabnic răspuns, te sărută prietinește.

ARIA.

Floarea orientului.

Patria femeilor frumoase este orientul. De acolo își iau pictorii modelurile. Un astfel de model ne înfățișează și ilustrațiunea noastră. O greacă tineră și cu nuri, care poate să inspire pe poeți și pe artiști.

LITERATURĂ și ARTE.

Societatea pentru fond de teatru român. Comitetul Societății a ținut la Brașov în 13/25 aprilie ședință, luând parte președintele Iosif Vulcan, vicepreședintele Virgil Onițiu, cassarul Valeriu Bologa și secretarul Vasile Goldiș. S'a statorit programa adunării generale din Hațeg și, la dorința inteligenței române de acolo, s'au ficsat ca ăile ale adunării ăia primă și a doua de Rusalii. Secretarul a raportat, că Anuarul Societății se află sub tipar și va apăre în curēnd, conținēnd schița istorică a Societății până la adunarea din Brașov și toate actele adunărilor generale începēnd de atunci. Cassarul a arătat, că starea cassei de la ultima ședință a comitetului s'a schimbat puțin; tot-

odată, fiind silit a plecă spre a-și căută sănătatea, a predat actele cassei vicepresidentului.

Biblioteca Teatrală. Din Biblioteca Teatrală, edată de Societatea pentru crearea unui fond de teatru român, au apărut pân' acum patru broșuri. Prima conține un prolog în versuri și o comedie într'un act „Soare cu ploaie” de Iosif Vulcan; a doua: „Idil la țară” comedie într'un act, de Juin și Flerx, localisată de Maria Baiulescu; a treia: „Biletul de tramvai” comedie într'un act de Gr. Mărunțeanu; a patra: „Un om buclucaș” comedie într'un act, de Marc. Michel și Labiche localisată de Maria Baiulescu. Toate se pot comandă la librăria N. I. Ciurcu în Brașov. Prețul broșurelor 1, 2 și 4 e 20 cr.; broșura a 3-a costă 15 cr.

Dl Titu Maiorescu în parlament. Au eșit de sub tipar la București, în editura librăriei Socec et Comp., doue volume elegante, de dl Titu Maiorescu, cuprindând: „Discursuri parlamentare, cu priviri asupra dezvoltării politice a României sub domnia lui Carol I”. Volumul prim conține epoca 1866—1876; al doile 1876—1881. Volumul prim e precedat de o scurtă prefață, apoi urmează doue schițe istorice, prima intitulată: „O scurtă privire asupra situației politice a României, de la 11 februarie 1866 până la 11 martie 1871”; a doua „Sub ministerul Lascar Catargi 11 martie 1871— 3 aprilie 1876”. Volumul al doile e precedat de o introducere istorică mai lungă, după care urmează iarăș doue schițe istorice: „Căderea și darea în judecată a ministerului Lascar Catargi la 1876” și „Sub ministerul Ioan Brătian. Resboiul și proclamarea regatului 24 iulie 1876— 14 martie 1881. Resboiul. Regele și regina”. Prețul unui volum 4 lei.

Resunete din Basarabia. Regretatul și unicul scriitor român din Basarabia, Constantin de Stamati-Ciurea, a publicat cu câteva săptămâni înaintea morții sale un volum de nuvele la Cernăuți sub titlul pus la începutul acestor rânduri. Volumul cuprinde următoarele scrieri: O vânătoare în Basarabia, Ângerul vede, Resumat istoric asupra demonologiei, Testamentul și memoriul unui nebun, Carpații-Basarabia și un resumat istoric asupra cetăților ei, Un dejun de anul nou, O năplăire literară, În vis și aeeva, În sborul gândului, Creștinetea și mănăstirile din Basarabia, Ackermanul și izvorul sfântului mare mucenic Ioan cel nou de la Suzeava, Epistolă literară. Autorul ne dă și o interesantă prefață, în care ne spune, că a publicat cele mai multe scrieri ale sale în limba rusească, pentru că a fost crescut și deprins cu aceasta limbă, a cărei bogăție și elasticitate permite exprimarea ori-cărei idei în modurile cele mai variate. Descrierea primei sale excursiuni venătorești, scrisă în limba rusească și publicată în anul 1853, a întimpinat la cetitorii din centrul imperiului cea mai călduroasă primire. Rușii din Basarabia din contra i-au arătat fațăș animositatea lor; aceeaș întimpinare ostilă a aflat-o mai târziu, chiar la boerii români din Basarabia, comedia lui »Cometa de la 1853” prin care se biciuie educațiunea copiilor. În curs de 30 de ani a scris la Odesa o serie de piese teatrale, novele, fabule etc. toate în limba rusească. Unele din piesele sale au fost jucate cu succes pe scenele rusești și Academia din Moscva l-a numit în 1885 membru onorar. A scris și franțuzește și nemțește. Scrierile sale în limba română le-a publicat la Cernăuți. Regele Carol i-a oferit medalia „Bene Merenti”. În privința limbei, de care se servește, scrie: „Limba română rustică, precum o vor-

bește poporul nostru din Basarabia, a fost singurul izvor, din care m'am adăpat; n'am în patria mea nici un institut național, nici o școală populară măcar; am fost și sânt o insulă solitară în imensul ocean al slavismului”. Acum nu mai e nici insula aceasta.

Poesii noue de dna Smara. Cunoscuta scriitoare dna Smara din București a scris o serie de poesii căroro le-a dat titlul colectiv: „Foi de lotus”. Aceste se vor publică întâia-ora în „Familia”, prima a și apărut în nr. trecut. Celelalte vor urmă la intervaluri. Aici mai adaugăm, că autoarea a ținut de curând o conferență literară la Ateneul Român din București despre fabulistul Gr. Alexandresbu, căruia prin inițiativa sa i-a ridicat un bust la Târgoviște.

Imnuri și ode, dedicate Exc. Sale dr. Victor Mihályi de Apșa, cu privilegiul serbărilor arangiate în Blaj, la instalea sa de arhiepiscop și mitropolit de Alba-Julia și Făgăraș, 1895, de Emil Sabo, — au apărut la Sibiu în „Tipografia” societate pe acțiuni. Culegerea e precedată de portretul mitropolitului Mihályi.

Enciclopedia Română. Din aceasta publicațiune a dlui dr. C. Diaconovich a apărut fascicolul VII (pag. 568—664) care cuprinde articolele Brandywine Creek — Călărași. În acest fascicol se termină litera B și se cuprind și vr'o 200 articole cu inițiala C. Mai multe sujete de interes special românesc sânt tractate pe larg și cu ingrigire s. e. în materie geografică: Brașov (A. Barsean), cu 2 ilustrațiuni (Bis. Sf. Nicolae și gimn. rom.); Bucovina (Dr. Sbiera) un studiu de mare interes; București, cel mai mare articol dintre cele apărute pân' acum, lucrat de mai mulți autori și înzestrat cu planul orașului și 8 ilustrațiuni foarte frumoase (Cal. Victoriei, Bulevardul, Biserici, etc.), Budapesta; Bulgaria (Buzoian); Buzău cu 5 tablouri (Episcopia, Măn. Banul, Liceul, Școala primară, Spitalul); Căciulata (dr. Vuia); Calafat; Călărași, etc. Dintre articolele biografice amintim: Brătianu, Bredicean, Brialmont, Budai, Budiștean, Bumbac, Burada, Bursan, Butean, Buzeșcu, Caian, etc.; apoi în materie de istorie: Bresle (Floru), Brodnici (Onciul), Bufani (Traila), Bunievați (Trif) și în fine din alte ramuri: Budget (Robin), Bunuri (Filitti), Byron (Străjan), Broasce cu 2 ilustrațiuni și Bryozoari cu 1 ilustrație (dr. Leon), Bumbac, Cacao, Cafea, toate ilustrate, etc.

C E N O U ?

Avis cetitorilor nostri. Directorul revistei noastre a sosit acasă din excursiunea ce a făcut de la București la Constanța și pe Marea-neagră la Constantinopol, unde a petrecut opt zile, admirând frumusețile Bosforului și visitând tot ce capitala Turciei și impregiurimile sale ofer vrednic de vedut. Îndată-ce își va arangia notițele și impresiunile de călătorie, va începe să le publice în „Familia”, însoțite — încât va fi posibil — de ilustrațiuni.

Hymen. Dl dr. Traian Șincai, candidat de avocat, s'a fidanțat cu dșoara Lucia Feier, fiica dlui George Feier, avocat în Boroșineu. — Dl dr. Ioan Nemet, avocat în Arad, se va cunună cu dșoara Iovanca Pavlovici în Pâncota, duminică la 8 maiu n. — Dl Ioan Jurca, absolvent de teologie al diecesei Caransebeș și învățător în Lugos, la 1 maiu s'a cununat tot

acolo cu dsoara Ecatarina Baban din Dragomireșci. — *Dsoara Iulia Dogariu* din Arad și dl Géza Gruber din Caransebeș s'au fidanțat.

Constituirea Bihorenei. Nici unul din instituttele noastre de economii și credit nu s'a bucurat la înființarea lor de un sprigin atât de călduros din partea publicului, ca „Bihoreana“ care se întemeiază acum în Oradea-mare. Capitalul social al acestui nou institut s'a proiectat cu 200.000 fl. și cu toate că anul este greu și stările financiare nu sunt favorabile de loc: până la termenul fixat s'au notat mult peste cele 2000 de acții. Acest succes strălucit a îndemnat pe fondatori să propună adunării generale constituante ca numărul acțiilor să se ridice la 3000 și astfel capitalul social la 300.000 fl. Adunarea constituantă s'a convocat pe 12 maiu st. n. dimineața la orele 9 în Oradea-mare, în sala cea mică a otelului „Arborele verde“. Salutăm din inimă succesul Bihorenei și-i urăm prosperare întru îndeplinirea misiunii sale!

Asociațiunea la Beinș. Inteligența română din Beinș și giur în bună înțelegere și însuflețire a ales comisiunile pentru deamna întimpinare și primire a adunării generale a „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“. Comisiunile sunt: I. Comisiunea centrală: President: Augustin Antal. Notar: Nicolau Diamandi. Membrii: Ioan Butean, Gavril Cosma, Vasile Dumbrava, Traian Farkas, dr. Constantin Popovici, Vasile Stefanica. II. Comisiunea de întimpinare: a, la Ceica: Elia Moga, Antoniu Paladi, Vasile Papp (Topa,) dr. Ioan Comșa, Vasile Carțiș; b, la Beinș: Comitetul despărțământului și inteligența din loc și din giur. III. Comisiunea de încvartirare: Președinte: Dr. Gavril Cosma. Membrii: Victor Borlan, Ioan, Chidoșan, Ilarion Crișan, Ioan Erdélyi jun., Alesandru Gera, ioan Pamea, Georgiu Paptuca, Ioan Pinter, Vasiliu Sferle, Paul Voștinar. IV. Comisiunea pentru arangiarea concertului și a teatrului. Președinte: Traian Farkas. Membrii: Coriolan Ardelean, Nicolau Diamandi, Vasiliu Dumbrava, Ioan Kéri. V. Comisiunea pentru arangiarea balului. Președinte: Dr. Constantin Popovici. Membrii: Ioan Ardelean, dr. Antoniu Cighi, Ioan Delan, Ioan Epure, Nicolau Fabian, Corneliu Paladi, Camil Selagian. VI. Comisiunea pentru arangiarea banchetului. Președinte: Vasiliu Stefanica. Membrii: Victor Borlan, Teodor Bulc, dr. Gavril Cosma, Ioan Fersigan, dr. Florian Stan. VII. Comisiunea pentru ofrande a se îngriji pentru localitățile necesare. Președinte: Ioan Butean. Membrii: Alexa Ardelean, Constantin Boiș, Ambrosiu Crețiu, Nicolau Criste, Vasiliu Erdélyi, Alexandru Gera, Vasiliu Ignat, Georgiu Marinescu, dr. George Mureșan, Demetriu Negrean, Paul Papp, Vasiliu Papp. VIII. Comisiunea pentru escursiuni: Președinte: Vasiliu Dumbrava. Membrii: Coriolan Ardelean, Teodor Bulc, Nicolau Diamandi, Alesandru Gera, Ioan Kéri, Constantin Ignat, Antoniu Paladi, Augustin Papp, Nicolau Radu, Ignatie Șuta.

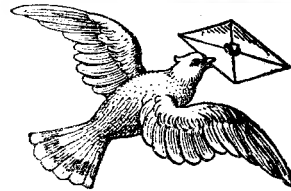
O nuntă la București. Dl Alexandru D. Sturdza, locotenent, fiul dlui Dimitrie A. Sturdza, ministru-president al României, s'a cununat de curând acolo cu dsoara Elisabeta P. Carp, fiica dlui Petru Carp. Ceea ce dă acestei legături un interes deosebit, este faptul, că părinții mirelui și ai miresei sunt adversari politici, fiind unul șeful partidului liberal, iar altul al junimistilor.

Advocați noi. Dl dr. Clement Barbul ș-a deschis cancelăria advocațională în Deș. — Dl dr. Ioan Șenchea

a deschis cancelărie advocațională în Făgăraș. — Dl dr. Iuliu Popescu s'a aședat ca avocat în Huedin.

Au murit: *Maria Velicuu*, mama dlui Mihaiu Velicuu, avocat în Chișineu, în etate de 86 ani, la Șepreuș în comitatul Aradului; *Virginia Bejan*, mireasa iubitelui deputat al fraților nostri bucovineni dl dr. George Popovici, numai cu câteva zile înainte de nuntă, la Cernăuți.

Poșta redacției.

Dlui M. V. în St. Regretăm că nefiind acasă, nu l-am putut primi la vreme.

Budapesta. S. Ve mulțumim pentru surprinderea care ne-a întimpinat la rentoarcere.

Dsoarei M. M. Multe complimente. Articolul cu toate că tratează un subiect ocașional, are valoare ori când. În curând îi vom face loc cu plăcere.

Dlui A. I. în I. Te felicităm din inimă la succesul ce ne-ai produs. Urmează tot astfel mai departe. Vom publică toate la intervaluri seurt.

A. A sosit târziu pentru numărul acesta.

Blaș. Poesiile trimise se vor publică în curând.

Călindarul săptămânei.

Dum. a 4-a d Pașci, a Slăbănogului ev Ioan c5, v. 1—15; ev. inv 4.				
Țiua sept.	Călindarul vechiu	Călind. nou	Soarele.	
Duminecă	26 M. Vasiliu Ep. Amastiei	8 Mihail	4 40	7 20
Luni	27 M. Simeon fratele Dom.	9 Grigori	4 38	7 22
Mărți	28 Mii, din Chizic: C. M.	11 Isidor	4 37	7 23
Mercuri	29 Aplii Iason și Sosipatru	12 Gangolf	4 36	7 24
Joi	30 Ap. Iacob frat. s. I. Teol.	13 Pancrațiu	4 35	7 25
Vineri	31 Pr. Ieremia	14 Servaliu	4 33	7 27
Sâmbătă	1 Anastasie c. mare Pat. Al.	15 Bonifacie	4 22	7 38

Proprietar, redactor răspunător și editor:

IOSIF VULCAN. (STRADA ÁLDÁS NR. 296 b.)

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: Arad, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2

Intemeiată la 1887,

Capital de acții: fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 100000.

Depuneri fl. 1.000.000. Circulația anuală fl. 15.000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la termenul de abzicere.

Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abzicere.

Depuneri se pot face și prin poștă și se efectuesc momentan după sosirea comandai

4—12

Diracțiunea institutului.